

ผลกระทบจากการลดค่าเงินบาทต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวของไทย

นางสาวชลรัตน์ รตนยานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิต

ภาควิชาการธนาคารและการเงิน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2526

ISBN 974-561 - 738-5

008633

I 15482339.

THE EFFECTS OF BAHT DEVALUATION TO RICE FARMERS OF THAILAND

Miss Chonlarut Ratanayanont

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Accountancy

Department of Banking and Finance

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบจากการลดค่าเงินบาทต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวของไทย
 ชื่อนิสิต นางสาวชลรัตน์ รัตนยานนท์
 อาจารย์ที่ปรึกษา นายวิชัย หิรัญวงศ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนพร พึ่งบุญ ณ อยุธยา
 ภาควิชา การธนาคารและการเงิน
 ปีการศึกษา ๒๕๒๔

บทคัดย่อ

ในช่วงครึ่งแรกของปี ๒๕๒๔ ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ ในตลาดต่างประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้น เป็นผลให้ค่าเงินบาทที่ผูกพันอยู่กับเงินดอลลาร์สหรัฐ มีค่าสูงตามไปด้วย แต่ค่าเงินบาทที่สูงขึ้นนี้เป็นค่าที่สูงเกินความเป็นจริง เพราะเป็นช่วงที่ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาดุลการค้าและดุลการชำระเงินขาดดุลสูงมาก รวมทั้งมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนออกไปต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งเกิดจากการที่อัตราดอกเบี้ยในตลาดต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น จึงมีการเร่งชำระหนี้เงินกู้คืนมากขึ้น

ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงประกาศลดค่าเงินบาทลงร้อยละ ๑.๐๗ เมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐ ในวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๔ ซึ่งผลของการลดค่าเงินบาทครั้งนี้ไม่สามารถแก้ปัญหาดุลการค้าและดุลการชำระเงินลงได้ ทั้งปริมาณเงินทุนก็ยังคงไหลออกไปต่างประเทศเป็นจำนวนมาก และยังมีการเก็งกำไรในอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรามากขึ้น ด้วยคาดว่าเงินบาทจะมีการลดค่าลงอีก จึงมีการเสนอซื้อเงินดอลลาร์สหรัฐ จากทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราเพิ่มขึ้น จนทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต้องทำการขายเงินดอลลาร์สหรัฐ เพียงอย่างเดียว เป็นจำนวนมากติดต่อกันหลายวัน โดยไม่มีผู้มาเสนอขายเงินดอลลาร์สหรัฐ ให้ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราเลย

เพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์เหล่านี้ ในวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๔ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประกาศลดค่าเงินบาทลงอีกร้อยละ ๔.๗ เมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐ หรือจากอัตราแลกเปลี่ยน ๒๑.๐๐ บาท เป็น ๒๓.๐๐ บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ นับเป็นการลดค่าเงินบาท

สูงที่สุดในระยะเวลา ๔ ปีที่ผ่านมา ซึ่งจากการลดค่าเงินบาทครั้งนี้ รัฐบาลคาดว่าจะ เป็นผลดี
ทำให้ชาวนามีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย นอกเหนือจากใช้เป็นมาตรการป้องกันปัญหาข้างต้นแล้ว

ผลของการลดค่าเงินบาทในระยะสั้นพบว่า ทุลการชำระเงินเกินดุล, ทุลการค้ำมี
ยอดขาดทุลลดลง และยอดการซื้อขายเงินดอลลาร์สำรอง. ของทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน-
เงินตรา ก็กลับเข้าสู่ระดับปกติ เงินบาทจึงมีเสถียรภาพมากขึ้นตามที่ทางรัฐบาลคาดการณ์ไว้

อย่างไรก็ตาม วิชยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งที่จะศึกษาในประเด็นที่ว่า การลดค่าเงินบาท
ของรัฐบาลครั้งนี้จะมีผลดีทำให้ชาวนามีรายได้เพิ่มขึ้นจริงตามคำกล่าวอ้างหรือไม่ในระยะสั้น
และเพื่อให้การศึกษานี้บรรลุผลดังกล่าว ผู้เขียนจึงได้ศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติ
ต่าง ๆ จากเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กระทรวง
พาณิชย์, ธนาคารแห่งประเทศไทย, ธนาคารพาณิชย์ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อ
นำมาประเมินผลหาข้อยุติ โดยใช้วิธีทางสถิติเข้าช่วยในการหาค่าความสัมพันธ์ในการ
วิเคราะห์ครั้งนี้

ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ภายหลังจากการลดค่าเงินบาทแล้ว ในระยะสั้นจะมีผล
ให้ชาวนามีการระดมทุนการผลิตและค่าครองชีพที่สูงขึ้น ขณะที่มียาไรได้จาก การขายข้าว-
เปลือกลดต่ำลง

จึงสรุปได้ว่า ในระยะสั้นนั้นชาวนาจะไม่ได้รับผลดีจากการลดค่าเงินบาท ดังที่
รัฐบาลได้คาดไว้แต่ประการใด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title The Effects of Baht Devaluation to Rice Farmers
 of Thailand

Name Miss Chonlarut ratanayanont

Thesis Advisor Mr. Wichai Hirunwong

 Assistant Professor Vathanaporn Pungbun na Ayudhya, Ph.D.

Department Banking and Finance

Academic 1983

ABSTRACT

During the first half of 1981, US dollar persisted in strengthening against other major currencies. The value of the baht which has been strong tied to American currency also showed similar trend, producing unnatural strength, no matter how trade and payment balances were. The latter showed high deficit during the said period partly because of the commercial banks tried to wind down their foreign liabilities while oversea interest rates were higher than domestic.

To cope with such unnatural exchange rate the Bank of Thailand therefore, announced the devaluation of this national currency against US dollar by 1.07% on May 12, 1981. Such measure nevertheless had little effects on trade and payment balances. The fund still kept flowing out. And the side-effect of devaluation, exchange speculation was highly stimulated. Another devaluation was anticipated. A large amount of US dollar was bought from Exchange Equalization Fund for many consecutive days without being sold back to the Fund.

It is on July 15, 1981. that, to solve the crisis, the Central Bank announced another devaluation of the baht against American dollar by 8.7%, or from 21 baht to 23 baht per US dollar, the highest percentage in 9 years. It was hoped that by doing so, the income of farmers would be raised, other than narrowing down trade and payment deficits.

The short-run effects of devaluation were as anticipated: Surplus balance of payment, narrowed-down trade deficit, normalized level of foreign exchange in Exchange Equalization Fund, and more stabilized national currency.

However, whether the income of farmers which are the majority of their population would be raised by devaluation of the baht has still been doubtful, the main objective of this thesis is therefore to study the effects of devaluation on farmers' income. In order to fulfill this objective, the datum was collected from various sources, such as Ministry of Agriculture and Co-operatives, Ministry of Commerce, Bank of Thailand, commercial banks and libraries of some Universities. And also Simple regression has been used as an additional methodology of data analysis.

The study shows peculiar effects on farmers. In short-range after devaluation, cost of production and cost of living were higher while total incomes of selling paddy decreased. So, should it be justified to say that devaluation of national currency would not be enormously profitable to farmers as expected by the Government.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ก็ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย กล่าวคือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช อภิเมธีธำรง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้ให้แนวความคิดและคำแนะนำต่าง ๆ อันก่อให้เกิดการศึกษาเรื่องนี้

นายวิชัย หิรัญวงศ์ ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยให้กู้ยืมและซื้อขายหลักทรัพย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กรุณาสละเวลารับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำตลอดจนแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ทั้งยังติดตามผลการศึกษาทุกขั้นตอน และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ขึ้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ พึ่งบุญ ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ร่วมและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ดียิ่งขึ้น

และผู้เขียนยังได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ เกริกเกียรติ พิพัฒน์ เสรีธรรม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ดร.ธรรมบุญ โสภารัตน์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ดร.สุพจน์ เตชะเทศ ผู้อำนวยการกองการวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นประกอบการศึกษานี้ รวมทั้งอาจารย์วัชระ สิงหะคเชนทร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้ให้คำแนะนำในด้านการศึกษาทางสถิติ

ผู้เขียนจึงใคร่ขอขอบพระคุณอย่างสูงแก่บุคคลที่เอื้อนามข้างต้น ไว้ ณ ที่นี้ด้วย นอกจากนี้ผู้เขียนต้องขอขอบพระคุณธนาคารกสิกรไทยอย่างยิ่ง ที่ได้กรุณาให้ทุนในการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ชลรัตน์ รัตนยานนท์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
รายการตารางประกอบ.....	ฅ
รายการกราฟประกอบ.....	ฉ
รายการรูปประกอบ.....	ณ

บทที่

๑	บทนำ	
	ความเป็นมาของปัญหา.....	๑
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๑
	ขอบเขตการศึกษา.....	๒
	วิธีการค้นคว้าและวิจัย.....	๒
	ประโยชน์ที่จะได้.....	๓
๒	ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเกษตรกรไทย.....	๔
	ความสำคัญของ เกษตรกร.....	๔
	ฐานะทางเศรษฐกิจของ เกษตรกรไทย.....	๔
	ลักษณะทางสังคมของ เกษตรกร.....	๕๗
	ลักษณะทางการเมืองของ เกษตรกร.....	๕๘
๓	การลดค่าเงินบาท.....	๖๐
	ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา.....	๖๐
	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา.....	๖๓
	อัตราแลกเปลี่ยนในประเทศไทย.....	๖๗

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การลดค่าเงินบาท กรกฎาคม ๒๕๒๔.....	๗๒
สาเหตุของการลดค่าเงินบาท.....	๗๓
ผลของการลดค่าเงินบาท.....	๗๖
๔ ความสัมพันธ์ระหว่างชวามากับการค้าพืชผลระหว่างประเทศ.....	๘๐
กรณีผู้ผลิต.....	๘๐
กรณีผู้บริโภค.....	๑๑๒
วิฤกษ์การเศรษฐกิจของพืชผลเกษตร.....	๑๒๐
อำนาจการต่อรองของเกษตรกร.....	๑๒๔
ปัญหาในการปรับตัว.....	๑๒๕
๕ ผลกระทบของการลดค่าเงินบาทต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าว.....	๑๒๖
แก่ผู้ผลิต.....	๑๒๖
แก่ผู้จำหน่ายข้าวเปลือก.....	๑๔๐
แก่ผู้บริโภค.....	๑๔๕
วิเคราะห์ผลของการลดค่าเงินบาทต่อชวามา.....	๑๔๘
ผลที่มีต่อเศรษฐกิจโดยรวม.....	๑๔๘
ผลของการลดค่าเงินบาทที่มีต่อชวามาในเชิงปริมาณ.....	๑๕๐
๖ บทสรุปและข้อ เสนอแนะ.....	๑๖๑
บรรณานุกรม.....	๑๖๖
ภาคผนวก.....	๑๗๒
ประวัติผู้เขียน.....	๒๑๘

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑	๑๒
๒	๑๓
๓	๑๔
๔	๑๖
๕	๑๗
๖	๑๘
๗	๒๐
๘	๒๔
๙	๒๕
๑๐	๒๖
๑๑	๒๘
๑๒	๒๘

ตารางที่

๑๓	รายได้เงินสดนอกการเกษตรของเกษตรกร ปีการเพาะปลูก ๒๕๒๑/๒๒.....	๓๐
๑๔	รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร ปีการเพาะปลูก ๒๕๒๑/๒๒.....	๓๔
๑๕	รายจ่ายเงินสดในการดำเนินการของเกษตรกร ในปีเพาะปลูก ๒๕๒๑/๒๒.....	๓๕
๑๖	รายจ่ายเงินสดคงที่ของเกษตรกร ในปีเพาะปลูก ๒๕๒๑/๒๒.....	๓๗
๑๗	รายจ่ายเงินสดนอกการเกษตร หรือรายจ่ายเงินสดใน ครัวเรือนเกษตรกร ปีเพาะปลูก ๒๕๒๑/๒๒.....	๓๘
๑๘	รายได้ รายจ่าย และฐานะสุทธิต่อครัวเรือนเกษตรกร ปีเพาะปลูก ๒๕๒๑/๒๒.....	๔๐
๑๙	รายได้ รายจ่าย และฐานะสุทธิต่อบุคคลของเกษตรกร ปีเพาะปลูก ๒๕๒๑/๒๒.....	๔๑
๒๐	แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มีหนี้สิน และจำนวนครัวเรือน ที่ไม่มีหนี้สิน ในปีการเพาะปลูก ๒๕๒๑/๒๒.....	๔๓
๒๑	จำนวนสินเชื่อทั้งหมดที่เกษตรกรใช้ ในปีเพาะปลูก ๒๕๒๑/๒๒.....	๔๔
๒๒	การใช้สินเชื่อเพื่อการเกษตรและการบริโภคของเกษตรกร ปีเพาะปลูก ๒๕๒๑/๒๒.....	๔๕
๒๓	การใช้สินเชื่อที่เป็นเงินสดเพื่อการเกษตรและการบริโภค ของครัวเรือนเกษตรกร ในปีเพาะปลูก ๒๕๒๑/๒๒.....	๔๕
๒๔	จำนวนสินเชื่อเกษตรกรกู้จากแหล่งต่าง ๆ ปีการเพาะปลูก ๒๕๒๑/๒๒.....	๕๐
๒๕	จำนวนประชากรในวัยทำงานที่มีอายุ ๑๕-๖๔ ปี ในสาขาการเกษตรและนอกการเกษตร.....	๕๒
๒๖	ข้าว: ผลการทํานาของประเทศไทยและบางประเทศ ปี ๒๕๒๐-๒๕๒๒.....	๕๖

ตารางที่

๒๗ ปริมาณการซื้อขายเงินดอลลาร์สหรัฐ ของทุนรักษาระดับฯ
 สุทธิแยก เป็นองค์ประกอบ..... ๗๗

๒๘ ฐานะทางด้านต่างประเทศของไทย..... ๗๘

๒๘ การซื้อขายเงินตราต่างประเทศของตัวแทน
 รับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ..... ๘๒

๓๐ ธุรการค่า ธุรการชำระเงิน และทุนสำรองระหว่างประเทศ
 พ.ศ.๒๕๒๐-๒๕๒๔..... ๘๓

๓๑ ปริมาณการส่งออกสินค้าหลัก..... ๘๔

๓๒ มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่สำคัญบางรายการ..... ๘๕

๓๓ ข้าว: เนื้อที่เพาะปลูก จำนวนผลผลิต และมูลค่าของผลผลิต
 ตามราคาที่เกี่ยวข้องซื้อขายได้ ปีเพาะปลูก ๒๕๑๓/๑๔-๒๕๒๒/๒๓... ๘๖

๓๔ ข้าวนาปี: เนื้อที่เพาะปลูก จำนวนผลผลิต และมูลค่าของผลผลิต
 ตามราคาที่เกี่ยวข้องซื้อขายได้ ปีเพาะปลูก ๒๕๑๔/๑๕-๒๕๒๓/๒๔..... ๘๓

๓๕ ข้าวนาปรัง: เนื้อที่เพาะปลูก จำนวนผลผลิต
 ปีเพาะปลูก ๒๕๑๕/๑๖-๒๕๒๓/๒๔..... ๘๔

๓๖ ต้นทุนผลผลิตทั้งหมดของพืชชนิดต่าง ๆ
 ปีการเพาะปลูก ๒๕๒๑/๒๒-๒๕๒๒/๒๓..... ๘๘

๓๗ เนื้อที่เพาะปลูกข้าวนาปีทั้งประเทศ โดยเปรียบเทียบในเขต
 และนอกเขตชลประทาน ปี ๒๕๑๓-๒๕๒๓..... ๘๘

๓๘ ต้นทุนการผลิตข้าวเปลือกนาปี ปีการเพาะปลูก ๒๕๒๓/๒๔..... ๑๐๑

๓๘ ปริมาณและมูลค่าข้าวส่งออก..... ๑๑๐

๔๐ ปริมาณการนำเข้าข้าวไทยเข้าประเทศของ
 ตลาดลูกค้าประจำและลูกค้าจร..... ๑๑๑

๔๑ ดัชนีราคาผู้บริโภค ปี ๒๕๑๔-๒๕๒๔..... ๑๑๓

ตารางที่

๔๒	จำนวนและมูลค่าปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เครื่องมือ เครื่องจักรเพื่อการเกษตร ที่นำเข้าประเทศ.....	๑๑๔
๔๓	ราคาปุ๋ยในตลาดท้องถิ่น.....	๑๒๗
๔๔	ราคารถแทรกเตอร์ในตลาดกรุงเทพมหานคร.....	๑๓๐
๔๔	ราคาเครื่องสูบน้ำในตลาดกรุงเทพมหานคร.....	๑๓๑
๔๖	ราคายากำจัดศัตรูข้าวในตลาดท้องถิ่น.....	๑๓๔
๔๗	ราคาเครื่องพ่นยากำจัดศัตรูพืชในตลาดกรุงเทพมหานคร.....	๑๓๖
๔๘	ราคายาฆ่าวัชพืชในตลาดท้องถิ่น.....	๑๓๘
๔๘	ราคาข้าวเปลือกเจ้านาปีเฉลี่ยที่ชาวนาขายได้.....	๑๔๒
๕๐	ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป.....	๑๔๖

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการกราฟประกอบ

กราฟที่

หน้า

๑	แสดงประชากรในวัยทำงาน ในสาขาเกษตรและ นอกรเกษตร.....	๕๓
๒	ดัชนีค่าเงินบาทเทียบกับสกุลเงินของประเทศ คู่ค้าสำคัญ ๒๐ ประเทศ.....	๗๔
๓	แสดงการเคลื่อนไหวของราคาปุ๋ยในตลาดท้องถิ่น ปี ๒๕๒๔.....	๑๒๔
๔	แสดงการเคลื่อนไหวของราคาเครื่องสูบน้ำ ในตลาดกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๒๔.....	๑๓๒
๕	แสดงการเคลื่อนไหวของราคายากำจัดศัตรูข้าว ในตลาดท้องถิ่น ปี ๒๕๒๔.....	๑๓๔
๖	แสดงการเคลื่อนไหวของราคาเครื่องพ่นยากำจัดศัตรูพืช ในตลาดกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๒๔.....	๑๓๗
๗	แสดงการเคลื่อนไหวของราคายากำจัดวัชพืช ในตลาดท้องถิ่น ปี ๒๕๒๔.....	๑๓๘
๘	แสดงการเคลื่อนไหวของราคาข้าวเปลือกนาปีเฉลี่ย ที่ชานนาขายได้ ปีเพาะปลูก ๒๕๒๔/๒๕.....	๑๔๓
๙	แสดงการเปรียบเทียบราคาข้าวเปลือกเฉลี่ยที่ชานนา ขายได้บางชนิด ปีเพาะปลูก ๒๕๒๓/๒๔-๒๕๒๔/๒๕.....	๑๔๔
๑๐	แสดงการเคลื่อนไหวของดัชนีราคาผู้บริโภค ปี ๒๕๒๔.....	๑๔๗

รายการรูปประกอบ

รูปที่	หน้า
๑	แสดงระยะเวลาการทำงานโดยทั่วไปของชวานา..... ๔๔
๒	แสดงวิธีการตลาดข้าว..... ๑๐๖
๓	แสดงใบแมลงมุม กรณีอุปสงค์และอุปทานมีความยืดหยุ่นเท่ากัน..... ๑๒๑
๔	แสดงใบแมลงมุม กรณีความยืดหยุ่นของอุปสงค์น้อยกว่าอุปทาน..... ๑๒๒
๕	แสดงใบแมลงมุม กรณีความยืดหยุ่นของอุปสงค์มากกว่าอุปทาน..... ๑๒๓

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย